ئەلێساندرۆ باریکۆ لە " شار" دا

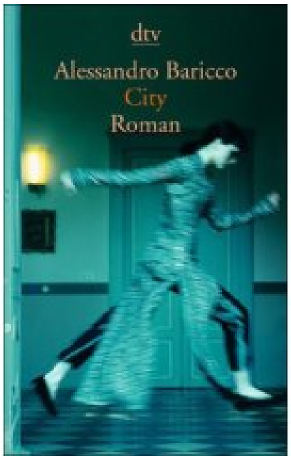

بە برسێتیی مرۆڤ باشتر بۆکسێن دەکات

پۆلا سەعید

به تێلێفۆن دەبنه هاورێ، شاتسیی شێل کچێکی گەنجە، بەبێ هیچ جۆره تایبەتمەندێتییەک ماوەیەکی درێژ لەگەڵ منداڵێکی دوانزده ساڵی موعجیزەدا به ناوی "گۆڵد"ەوە تێلیفۆن دەکات. لەکاتێکدا شاتسیی شێل له کاتێکی کتووپڕ و خێرادا له کارەکەی دەردەکرێت، خۆشبەختانە باوکی "گۆڵد"، که ژەنراڵێکه له یەکێک له شوێنەکانی ئەمریکادا نیشتەجێیە، دەیکات بە دایەنی کوڕەکەی. هەمانکاتیش دەبێت ئاگاداریی هەردوو هاورێکەی گۆڵدیش بکات. " پوومەرانگ، لاڵ بوو، "دیزڵ"یش زەبەلاحێک بوو. ئەوەشی شاتسیی شێل نەیدەزانی، که ئەم دوانە هەردووکیان تەنها له فەنتازیای گۆڵدا هەبوون، لێ ئەوە کێشەیەک نییە، چونکه گۆڵد دەیتوانی بۆ هەرسێکیان قسه بکات. هەرگیز بێتاقەت نەدەبوو، چونکه چیرۆکی سەیر زۆر بوو ئەو لێیان بدوێت.

شار له ڕۆمانەکانی تری باریکۆ ناچێت، هێند نووقمی فەنتازیایه هەندێکجار مرۆڤ گوومان دەکات لەوەی، که خودی خوێندنەوەی ڕۆمانی " شار " خۆی فەنتازیایەک نەبێت، هەروەکوو هەردوو هاوڕێکەی " گۆڵد" (پوومەرانگ و دیزڵ). یاخوود دونیا پڕ "کاوبۆی"یەکەی شاتسیی شێل، که پڕە له گرمه و بروسکه و جنێودان به دەنگی بەرز، ئەو خانمێکه پڕ شەهوەت منداڵێک نییه وەک گۆڵد، لێ له سەرێکی ترەوه دەتوانین بڵێین ئەو گەورەیەکی هەرزەکارە، که خاوەنی فەنتازیایەکی تایبەتی خۆیەتی وەکوو گۆڵد. ئاخر بۆیه درێژەدان به گێڕانەوەی بچووکترین خەیاڵی کەسایەتییەکی ڕۆمانی شار وەها

له خوێنەر دەکات، کە بیری بچێتەوە ئاخۆ پێشتر چیی خوێندۆتەوە، چونکە خەیاڵەکان تەواو و ڕێک لە دونیایەکی دیدا خۆیان دەبیننەوە، لە نێوانی گۆڕەپانی تۆپی پێ و دەلاکخانە و تەختەی شانۆی بۆکسێندا و لەولاوە گەنجی کاوبۆ و دەمانچە و ... هتد. خوێنەر دەبێت وریا بێت لە یەکێک لەم شوێنانەدا جێنەمێنێت. بێگوومان لە شاریشدا وەک پیشە و تەکنیکی نووسینی باریکۆ دیسانەوە سێکس و مۆسیقا ڕۆڵێکی سەرنجڕاکێش دەبینن، نووکتە و قسەی خوێنەر هێنانە پێکەنینیش بەشێکی پۆزەتیڤی ڕۆمانی شارن، بۆ نموونە کاتێک شاتسیی شێل تازە بووە بە دایەنی " گۆڵد" ڕۆژێک گۆڵد خۆی دەشوات لە دەرەوە شاتسیی شێل گوێی لە دەنگی بڵندی گۆڵدە، کە بێژەریی بۆ یارییەکی بۆکسێن دەکات و تەواو خۆی پێوە سەغڵەت کردووە. پاڵەوانە خەیاڵییەکەی گۆڵد ناوی "لاری گۆرمان"ە، بۆیە بە پەرۆشەوە هاوار دەکات (بیدە لە گوورچیلەی، ڕاست چەپ، ئێستا شەویلگە، ڕاست چەپ، چەپ ڕاست ... هتد) گۆڵد تازە مۆمی سیانزە بەهاریی داگیرساندووە، کاتێک گۆڵد لە دوشەکە دێتە دەرەوە شاتسیی شێل دەڵێ: گۆڵد لەبری ئەوەی ئەو هەراوهوریا گەورەیە لەو دوشەدا بنێیتەوە باشتر نییە وەک هەموو کوڕێکی تر لە حەمامدا دەستپەڕێک بکەیت؟ گۆڵد دەڵێ: من لەژێر جێگادا دەیکەم خۆشترە. باریکۆ لەم دەقەدا دەیەوێت ئەوەمان پێبڵێت، کە پیاو هەر لە تەمەنیی منداڵییەوە خەریکی دەستپەڕکردنە و ژنانیش ئەم ڕاستییە دەزانن، کە پیاو بوونیەتێکن پێیان دەڵێن: کێویلەی سێکس. شاری باریکۆ پڕە لە فەنتازیا و لە جیهانێکی نادیار، ئاڵۆزییەک لە تەکنیکی نووسیندا پێدەچێت کەم تا زۆر خوێنەر ماندوو بکات، لێ هێشتا دەتوانێت چێژێکی تەواو بدات بە خوێنەر. خوێنەر دەبێت لەنێوانی فەنتازیا و ڕووداوە ڕاستەقینەکانی ڕۆمانەکەدا وننەبێت، دەنا هەردووکیان پێکەوە دەبەستێت وەک لەوەی هەریەکەیان لە سنووری جوگرافیای خۆیاندا بهێڵێتەوە. دیارە ئەو فەنتازیایەش، کە باس دەکرێت، فەنتازیای دوو کەسایەتیی ناو ڕۆمانەکەیە " شاتیسی شێل و گۆڵد" ئەم دوو فەنتازیایەش هەردووکیان لە ژیانی ڕیاڵدا چ بوونیان هەیە چ بوونیان لە ئەمریکای کۆندا هەبووە. لە فەنتازیای مۆدێرندا ڕووداوەکان و پاڵەوانەکان بەشێوەیەکی تر دێنە پێشەوە، بەشێوەیەک، کە خوێنەر هەرگیز لە ژیانی ڕیاڵدا شتگەلێکی ئاوها نەتوانێت بهێنێتە پێشچاوی خۆی، بە واتایەکی دی فەنتازیا بریتییە لەو جیهانەی، کە خەڵکانێک نەتوانن بیهێننە پێشچاوی خۆیان. دەتوانین ڕۆمانی " ئاڵتهالوس" نووسینی "داڤید و لای ئێدینگس" بە یەکێک لە سەرکەوتووترین شاکارە ئەمریکییەکان بهێنینە پێشچاوی خۆمان، هەمانکاتیش بە سەرکەوتووترین ڕۆمانی فەنتازیای مۆدێرن ناوی بەرین. داڤید ئێدینگس ساڵی 1931 لە سپۆکان لە نزیک شاری واشنتۆن لە ئەمریکا لەدایکبووە. لەدوای تەواوکردنی خوێندنی زانکۆ لە واشنتۆن، ژیانێکی گەڕیدەیی ژیاوە و هەرماوەیەی لە شوێنێک، لێ هەنووکە لەگەڵ لای ژنیدا لە کارستۆن ستی پێکەوە دەژیین. لای ژنی لە زۆر ڕۆمانەکانی داڤیددا ڕۆڵی نووسینی هەبووە، ئەمەش وەهایکردووە، کە لەپاڵ ناوی داڤیددا ناوی نووسەرێکی پێبەخشرێت هەروەکوو لە شاکاری ڕۆمانی ئاڵتهالوسدا دەیبینین، کە بە ناوی (داڤید و

لای ئێدینگس)ەوە بڵاوکراوەتەوە. داڤید لە ساڵی 1973ەوە دەنووسێت و لە ساڵی 1984دا بە شاکاری (بێلگاریاد ساگا) ناوبانگی دەرکرد. داڤید و لای لە ڕۆمانی ئاڵتهالوسدا هەتا مرۆڤ حەزبکات لە فەنتازیادا قوڵبوونەتەوە، ئەو دیمەنانەی داڤید و لای لەم ڕۆمانەدا نەخشاندوویانە، دیمەنگەلێکن، کە لە فیلمی سینەماییدا بینەر تەواو سەرسام دەکەن. ئاڵتهالوس پیاوێکی دز و درۆزن و هەڵخەڵەتێنەرە و لەهیچ جۆرە کووشتنێکیش سڵناکاتەوە. دواهەمیین کاری دزینی کتێبێکە، ئەو کەسەی ئەم کارەی پێدەسپێرێت ناوی (گێند)ە، خۆی هەموو مەترسییەکانی ئەو ڕێگاوبان و ماڵە دەزانێت، کە کەوتۆتە کۆتایی جیهانەوە، هەروەکوو ئاڵتهالوس لە سەرەتای ناسیینی گێنددا لەلای (نابجۆر) پێیدەڵێت: تۆ خۆت مرۆڤێکی چەکدار و بەتوانایت بۆچیی خۆت ئەم کارە ناکەیت؟ بیانگەی گێند تەنها لێهاتوویی ئاڵتهالوسە لە دزییندا و هیچی تر نا. لێ ئەمانە تەنها هەڵخڵەتاندنی ئاڵتهالوسە و چیدی نا. ئاڵتهالوس چونکە لە چەند هەفتەی ڕابووردا هەوڵی چەند دزییەکی داوە و سەرنەکەوتوو بووە، هەمانکاتیش گێند بەڵێنی زێڕی پێدەدات بەرانبەر بە دزیینی پەڕتووکەکە. هەرچەندە ئاڵتهالوس نەخوێندەوارە هەر نەخوێندەوارییەکەشی وەهایکرد، کە لەیەکێک لە دزییەکانیدا لە کانتۆن لە ماڵی (درویگۆر)دا پارەی کاغەز نەناسێتەوە و لەوناوەدا فڕێیانبدات و گرنگییان پێنەدات لەو شوێنەی کتێبەکەی لێدەدزێت ماڵێک لە کۆتایی جیهاندا پشیلەیەکیش دەدۆزێتەوە، کە دەتوانێت قسە بکات، پشیلەیەک، کە ئاڵتهالوس لەبەر چاوە سەوزەکانی ناوی دەنێت " ئێمیی". ئەوەی، کە ئەو لەو ماڵەدا نایدۆزێتەوە، ئەو دەرگایەیە، کە لێوەی هاتۆتە ژوورەوە(2). دوای ئەوەی ئاڵتهالوس دووهەزار و چوار سەد و حەفتا و شەش ساڵ لەلای ئێمیی لەو ماڵەدا دەژیی و فێری خوێندنەوەی پەڕتووکەکە و لەنێواندا دەتوانێت جادوگەرییش بکات. دواکات بۆی دەردەکەوێت، کە گێند یەکێکە لە پیاوەکانی دایڤای خودا و تەمەنی لەسەرو دەهەزار ساڵەوەیە و ئەویش ویستوویەتی ئاڵتهالوس بۆ خۆی بەکاربهێنێت دژی ئێمی و دایڤۆسی خودای برای. ئەم دوو برا و خوشکە هەرسێکیان خودان، ئێمیی لایەنگری دایڤۆسە و لەگەڵ گۆڕانی جیهاندایە، دایڤا بەپێچەوانەوە، دژی دایڤۆس کار دەکات هەتا شتەکان وەک خۆیان بمێننەوە و جیهان گۆڕانکاریی بەسەردا نەیەت. ئاڵتهالوس ڕۆمانێکە لە قەوارەی 798 لاپەڕەدایە، هەر خوێنەرێک شەیدای فەنتازیایە دەتوانێت فەنتازیایەکی مۆدێرنی تێدا بخوێنێتەوە، کە لە ئەمریکا سەرکەوتنێکی گەورەی بەدەستهێناوە لە ئەوروپا بە گشتیی و لە ئەڵمانیاشدا ماوەیەکە بە پەیڤی ئەڵمانییش کەوتۆتە بەردەستی خوێنەر. بە هەرحاڵ دەتوانین ئاڵتهالوس بە فەنتازیای مۆدێرن ناوبەرین، لێ بۆکسێنەکەی گۆڵدا لە ژیانی ڕیاڵدا هەیە و ویستەرنەکەی شاتسی شێلیش لە ژیانی ئەمریکای کۆندا هەبووە. کەواتە مرۆڤ دەتوانێت هەردووکیان بهێنێتە پێشچاوی خۆی. هەربۆیە هەردوو فەنتازیاکە فەنتازیای دوو کەسایەتیی ڕۆمانەکەن، خوێنەر دەبێت جیایان بکاتەوە لەگەڵ هونەری نووسیینی ڕۆمان لە فەنتازیای مۆدێرندا. ڕۆمانەکە لە ناوەڕاستەوە پابەند دەبێت بە قسەکردن لەسەر

فەلسەفە، کەسایەتیی ڕۆشنبیر، هزر و داهێنان، هزر وەک چەک ... هتد. باریکۆ بۆ ئەم مەبەستە نزیکەی بیست و دوو لاپەڕەی لە ڕۆمانەکەدا تەرخان کردووە لە لاپەڕە 198ەوە هەتاوەکو 220 تەواوی گفتووگۆکانیش لەنێوانی شاتسی شێل و پرۆفیسۆر "مۆندریان کیلرۆی"دایە. لەم بیست و دوو لاپەڕەیەدا خوێنەر چێژێکی جوان لە واتاکان و ڕامانی هەردووکیان وەردەگرێت و ماندووبوونی لەنێوان دەقە ڕاستەقینەکانی ڕۆمانەکە و هەردوو جیهانی نادیاری گۆڵد و شاتسی شێل بیردەچێتەوە. شار باس لە ژیان لە ئەمریکادا دەکات، قووڵبوونەوەکی گەورە لە ژیانی بۆکسێن و کاوبۆیەکانی ئەمریکادا، ڕاوکردنی ئیندیانا و ڕەوشتی دادوەر و شەریف و دادپەروەریی. لە سەرێکی ترەوە ژیانی مرۆڤ لە بۆکسێندا، کە بۆ ئەم مەبەستە پەیوەندییەکی باشی بە وەرزشکاران و ئەکادێمیاکانی وەرزشەوە کردووە بۆ نموونە " ئەکادێمیا پووگلیستیکا" وەک خۆی لە کۆتایی ڕۆمانەکەدا وەک تێبینیی نووسیوویەتی. بێگوومان باریکۆ ماندوو بووە لە نووسینی ڕۆمانی شاردا، ئەو کۆمێنتارانەی لە بەشی بۆکسێندا بەکاریهێناون ڕەنگدانەوەی ژیانی ڕیاڵی وەرزشکارانی بۆکسێنن. شار لە ساڵی 1999 دا بۆ یەکەمینجار بە پەیڤی ئیتالیی لە مایلاند بڵاوکراوەتەوە و ساڵی دوو هەزار کراوە بە ئەڵمانیی. ئەلێساندرۆ باریکۆ ڕۆمانی شاری کردووە بە دوو بەشەوە، بەشی یەکەم وەک پرۆلۆگ واتە پێشەکیی سێ سەد و نۆ لاپەڕەی تێدا بەکار هێناوە، کە لە کۆتاییەکەیدا چارەنووسی شاتسی شێلی تێدا بڕیارداوە. بەشی دووهەم وەک ئێپیلۆگ واتە دوا وتە چل و دوو لاپەڕەی تێدا بەکارهێناوە، کە لە لاپەڕە سێ سەد و سیانزدەوە دەستپێدەکات و لە کۆتاییدا چارەنووسی گۆڵدی تێدا ئاشکرا دەکات. بەرهەمەکانی ئەلێساندرۆ باریکۆ وەک کچێکی جوان وایە، پیاو یەکجار لەگەڵیدا دەخەوێت، ئیدی دوای ئەوە پێیدەڵێت: دەتەوێت شووم پێبکەیت؟

لە ئۆکتۆبەری ساڵی 1987 دا چاپخانەی (سی. ئێر. بی) بڕیار دەدات، کە ڕاپرسییەک لەگەڵ خوێنەرانی زنجیرە چاپکراوەکانی بەرهەمی "باڵۆن ماک"ی منداڵاندا ساز بکات. ئەم ڕاپرسییە پابەندە بە پرسیاری مردنی "دایە یانە"ەوە. باڵۆن ماک پاڵەوانێکی کوێر بوو، کە بە ڕۆژ وەکوو پزیشکی ددان کاری دەکرد و شەوانەش بە هێزی لیکی دەمی دژ بە خراپەکاران شەڕی دەکرد. دایە یانە دایکی ئەو بوو، لەلای زۆرینەی خوێنەران خۆشەویست بوو.

هەتا کاتژمێر 10:45 لە ڕۆژی دوانزدەهەمین و ڕاپرسییەکەدا دەرهەق بە مردنی " مامی یانە" لە سەدا شەست و چوار کەس دەڵێن با مامی یانە بمرێت و لە سەدا سیی دەڵێن: با مامی یانە نەمرێت. ئەو لە سەدا شەش دەنگەی، کە دەمێنێتەوە هەموو دەڵێن: با هەموو تیمەکە بڕۆنە لای شەیتان و بمرن. (1. لاپەڕە 8)

بۆ جاری سەد و بیستهەمجار زەنگی تێلێفۆنەکەی شاتسی شێل لێدەدات و بیست و یەکەمین تێبینیی خۆی لەسەر فۆڕمولاری پرسیارەکان دەستنیشان دەکات و تێلێفۆنەکە هەڵدەگرێت و دەڵێ: (سیی، ئێر، بی) ڕۆژباش.

ڕۆژباش، دیزڵ لەوێیە؟ (1. لاپەڕە 8)
کێ؟
باشە، کەواتە ئەو هێشتا لەوێ نییە...<
جەنابتان لەگەڵ دەزگای چاپی سیی ئێڕ بی قسە دەکەن...<
بەڵێ دەزانم.<<
جەنابت ژمارەکەت هەڵە لێداوە.<<
نەخێر نەخێر، ڕاستە، گوێبگرە بەڕێز..<
داوای لێبووردن دەکەم...
بەڵێ؟
ئێرە سسی ئێڕ بییە، ئێمە ڕاپرسییەک دەکەین لەسەر بابەتی (دەبێت مامی یانە بمرێت؟)
سووپاس دەزانم.
دەتوانیت ڕووخۆشبیت و ناوەکەتم پێبڵێیت؟
ناوەکەم هیچ لە باسەکە ناگۆڕێت.
لێ دەبێت ناوەکەتم پێبڵێیت.
باشە، باشە... گۆڵد... ناوم گۆڵدە.
باشە بەڕێز گۆڵد.
بەڵێ، بەڕێز گۆڵد دەتوانم ئێستا-<<
<< دەبێت مامی یانە بمرێت؟
ببوورە چلۆن؟
پێویستم بە بۆچوونی تۆیە... ئاخۆ مامی یانە دەبێت بمرێت یان نەخێر؟
لێ من -<<
بێگوومان دەزانیت مامی یانە کێیە؟
بەڵێ، سروشتیی، لێ
تەماشا بکە دەمەوێت لە تۆوە بزانم تەنها بزانم، کە -<<
دەتوانیت بە یارمەتیی خولەکێک گوێم لێبگریت؟
بێگوومان.
باشە. کارێکی باشم بۆ بکە و تەماشای دەوری خۆت بکە.
من؟
بەڵێ.
لێرە؟
بەڵێ، لە ژوورەکەدا، تکایە میهرەبان بە.
باشە، تەماشای دەوری خۆم دەکەم.

به ڕێکەوت کوڕێکی کەچەڵی گەنج دەبینیت لەگەڵ یەکێکی زۆر گەورە و زەبەلاحدا، جوامێرێکی بەڕاستیی گەورە، بەشێوەی زەبەلاحێک، بە جووتێ پێڵاوی بێباوەڕ گەورەوە و چاکەتێکی سەوزەوە؟

نەخێر، پێموابێت نا.

بەڕێزت دڵنیایت؟

باشە، کەواتە ئەوان هێشتا لەوێ نین.

نەخێر.

باشە، لێ بەڕێزت دەبێت شتێک بزانیت.

بەڵێ؟

ئەوان شەڕانگێز نین.

نەخێر؟

نەخێر. ئەگەر لەوێ بن هەمووشت کورت و بچووک دەکووتن و بە چاوەڕوانکراوییەکی گەورەوە دێن پەلاماری تێلیفۆنەکە دەدەن و وایەرەکەی لە گەردنت دەئاڵێنن یان هەرشتێک لەو جۆرە. لێ ئەوان شەڕانگێز نین بەڕاستی وا نین. (1. لاپەڕە 9)

بەڕێز گۆڵد. بەڵێ.

دەتوانم بپرسم، تەمەنت چەندە؟

سیانزدە.

سیانزدە؟

دوانزدە... ئەگەر بە ڕێکیی بیڵێم.

گوێبگرە گۆڵد، ئاخۆ دایکت هەرچۆنێک بێت لەو نزیکانەیە؟

دایکم ساڵانێک بەرلەئێستا هەڵهاتووە، هەنووکە لەگەڵ پرۆفیسۆرێکدا دەژیی، پرۆفیسۆرێک، کە لەسەر ماسیی دەخوێنێت، خووەکانی ژیانی ماسیی دەخوێنێت، تەواو و ڕێک کەسێکی ئێتۆلۆگە (زانای هورنەری ژیان، زانای هەستەکان، پشکێنەری کەڕاکتەری بوونەوەر).

خەمم دەداتێ.

پێویست ناکات خەمت بداتێ. ژیان ئاوهایە، مرۆڤ ناتوانێت هیچ بکات.

بە ڕاستیی؟

بەڕاستیی. تۆ پێتوانییە؟

بێگوومان. لە ڕاستییدا... دڵنیاش نیم، لێ سووپاست دەکەم.

غەمگیینە، لێ ئاوهایە.

تۆ دەڵێیت دوانزدە ساڵم؟

بەیانیی دەبمە سیانزدە.

فەنتاستیک.

فەنتاستیک.

لە دڵەوە پیرۆزباییت لێدەکەم گۆڵد.
سووپاس.
دەبینیت، کە تەواو فەنتاستیکە ببیتە سیانزدە ساڵ.
بە هیوام.
بەڕاستیی هیوای هەمووشتێکی باشت بۆ دەخوازم.
سووپاس.
بەڕێکەوت باوکت لەو دەوروبەرە نییە؟
نەخێر لە کارە.
تێدەگەم.
باوکم کار لەگەڵ سووپا دەکات.
فەنتاستیک.
هەموو شتێکت لەلا فەنتاستیکە؟
چلۆن؟
هەموو شتێکت لەلا فەنتاستیکە؟
بەڵێ. پێموایە هەموو شت.
فەنتاستیک.
واتای وایە ... زۆرییینەی شت.
چ بەختێکە.
تەنانەت بارودۆخە سەرسووڕهێنەرەکانیش.
پێموایە، کەواتە بەڕاستیی بەختت هەیە. (1. لاپەڕە 11)
گۆڵد لێرەدا فەنتازیایەک دروستدەکات و دەیکاتە چیرۆکێک بۆ شاتسیی شێلی دەگێڕێتەوە لە یەکێک لە کیۆسکەکانی فرۆشتنی خواردندا لەسەر یەکێک لە جادە خێراکانی شارەکەیدا.
شاتسیی شێل دەڵێ: گۆڵد خۆشحاڵبووم بە تێلێفۆنکردنەکەت.
گۆڵد دەڵێ: نەخێر ڕاوەستە. شاتسیی دەڵێ: من لەسەر خەتم.
ناوت چییە؟
شاتسیی.
شاتسیی.
ناوم "شاتسیی شێل"ە.
شاتسی شێل.
بەڵێ.
لەولاوە بەڕێوەبەری چاپخانەکە بە ڕقەوە تەماشای شاتسی شێل دەکات و پێیدەڵێ: بەڕێزت دوانزدە خولەکە تێلێفۆن دەکەیت و قسە لەسەر زەبەلاحێک دەکەیت.
دوانزدە خولەک؟

دوێنێ بیست و حەوت خولەک قسەت لەگەڵ دەلاڵێکی پارە گۆڕینەوە کرد، لە کۆتاییدا ویستی مارەت بکات. خاتوونی گەنج ئەم تێلێفۆنە موڵکی چاپخانەی سیی ئێڕ بییە، جەنابیشت پارەت پێدەدرێت هەتاوەکوو ڕستەیەکی قۆڕی وەک دەبێت مامی یانە بمرێت؟ بڵێیت.

من باشترین هەوڵدەدەم.

منیش هەروەها. بۆیە دەبێت دەرتبکەم لە کار خانمی گەنج.

ببوورە؟

من ناچارم، کە دەرت بکەم، خانمی گەنج.

ئەوە بەڕاستتە؟

بەداخەوە.

....

....

....

بەڕێز بالەباوەمەر؟

بەڵێ:

پێتناخۆش نییە، کە ئەم قسەکردنە بگەیەنمە کۆتایی؟

کام قسەکردنە؟

ئەم قسەکردنە. گەنجێک لەسەر تێلێفۆن چاوەڕێم دەکات.

....

....

کۆتایی بەو قسەکردنە بهێنە.

سووپاس.

شایانی نییە.

گۆڵد

بەڵێ؟

من دەبێت کۆتایی پێبهێنم گۆڵد.

باشە

من ئێستا دەرکرام لە کار.

فەنتاستیک.

من لەوەدا دڵنیا نیم.

لانیکەم هەوات قاتیی ناکەن.

کێ؟

دیزڵ و پوومەرانگ.

زەبەلاحەکە؟

زەبەلاحەکە دیزڵە. پوومەرانگ ئەوی تریانە، کەچەڵەکە. لاڵە.
پوومەرانگ.
بەڵێ. ئەو لاڵە. قسە ناکات. ئەو گوێی لێمانە، لێ قسە ناکات.
لە هاتنە ژوورەوەدا ڕایاندەگرن.
لە ڕاستییدا ئەوان ڕێگانادەن ڕایانبگرن.
گۆڵد؟
بەڵێ.
دەبێت مامی یانە بمرێت؟
لەمنەوە ئا، با هەموویان لەبۆ شەیتان بڕۆن.
باشە: من نازانم.
شتێکم لا دەدرکێنیت شاتسیی؟
من دەبێت ئێستا تێلێفۆنەکە دابخەمەوە.
تەنها یەک شت
چیی؟
ئەو کیۆسکی خواردنە.
بەڵێ.
ئێستا بیرمکردەوە، وادەردەکەوێت، کە خراپ نەبێت.
ئا، باشە.
تەنها بیرمکردەوە،کە جەژنی لەدایکبوونەکەم لەوێ بکەم.
مەبەستت چییە؟
ڕۆژی لەدایکبوونم، کە سبەینێیە. دەتوانین هەموومان لەوێ نان بخۆین. پێدەچێت ئەو دوو پیاوە قات ڕەساسیی لەبەرە هەر لەوێ بن، ئەوانەی کێچەپ.
بیرێکی سەیرە گۆڵد.
تۆ، من، دیزڵ و پوومەرانگ. من پارە دەدەم.
نازانم.
بە دڵنیاییەوە بیرێکی باشە.
لەوانەیە.
.85567418
ئەوە چییە؟
ژمارەی تێلێفۆنەکەم، ئەگەر ئارەزووت هەبوو، تێلێفۆنم بۆ بکە، باشە؟
تۆ لە سیانزدەساڵ ناچیت.
لە ڕاستییدا من بەیانیی دەبم بە سیانزدە ساڵ.
ڕاستە وایە.
ڕێککەوتین.

بەڵێ.
ڕێککەوتین.
گۆڵد؟
بەڵێ.
ماڵئاوا.
ماڵئاوا، شاتسیی.
ماڵئاوا. (1. لاپەڕە 17)
ئەمە سەرەتای چۆنێتیی ناسینی گۆڵد و شاتسیی شێل بوو، کە هەردووکیان ڕۆڵی دوو کەسایەتیی سەرەکیی ڕۆمانی شار دەبینن و دواکات هەریەکەیان وەک ڕێگاڕەوی ڕۆیشتنی ڕووبارێک بەرەو دەریا بە چارەنووسی ژیانی ڕۆژانەی خۆیاندا تێدەپەڕن بەو چارەنووسەی، کە دەبێت پێیبگەن. دیارە ئەلێساندرۆ باریکۆ لە شاردا دەیەوێت لە ڕێگای بۆکسێن و ژیانی کاوبۆیەکانەوە وەک ژیانی کێویلەیی فیلمە کابۆییەکان بمانباتە ناو ژیانی ئەمریکاوە، هەمانکاتیش وەک چارەنووسی ژیانی ئەو هەموو ژەنراڵ و گەورە کۆماندۆیانەی سووپا، کە ژیانیان بریتییە لە پیربوون لە سووپادا، وەک ئەوەی ئەوانە بۆ سووپا لەدایکبووبێتن و پیربوون و مردنیشیان هەردەبێت لە سووپادا بێت. یەکێک لەوانە باوکی گۆڵدە " هالیی". کە بەهیچ شێوەیەک کاتی نەبووە و نییە بۆ گۆڵدی کوڕی. تەنانەت هەتا ئەو کاتەی گۆڵدیش ڕۆیشت و نەهاتەوە لەژێر فشاری شاتسیی شێلدا باوکی ناچار بوو بگەڕێتەوە بۆ ماڵەوە. سووپا و بۆکسێن و فیلمی کاوبۆیی لە ئەمریکادا بەشێکی گەورەی کۆمەڵگای ئەمریکیی داگیرکردووە لەو ڕوانگەیەشەوە باریکۆ لە ڕۆمانی شاردا باس لەو ژیانە دەکات. ڕۆمانەکانی باریکۆ هەمیشە کۆتاییەکی وەهایان گرتۆتە خۆ، کە بە ناوەخنی دەقەکانی ڕۆمانەکەوە ببەسترێنەوە، نەک بە کراوەیی بمێنێتەوە و خوێنەر نەزانێت بە کوێ دەگات. ئیدی هەر لە ئاوریشمەوە بیگرە هەتا ئۆقیانووسی ماریێ. دیارە ئۆسیانۆ ماریێ یەکێکە لە هەرسێ دوابەرهەمی باریکۆ،کە ڕۆمانێکە شاعیرانە باس لە هونەری وێنەکێشان و گەڕان بەدوای ڕاستییدا دەکات. دووهەم: مردن لە پێکەنییندا، لێکۆڵینەوەیەکە باس لە فەلسەفە و مۆسیقا دەکات. سێهەم: ڕۆحی هێگل یان مانگاکانی ویسکۆنسین، لێکۆڵینەوەیەکی فەلسەفییە لەسەر مۆسیقا لە ڕۆحی فەیلەسووفی ئەڵمانیی گیۆرگ ڤۆڵفگانگ فریدریش فۆن هێگل دا.
لە شاردا خوێنەر دەبێت ژیرانە لەکاتی خوێندنەوەدا پەنجەرەکانی چۆنێتیی کۆتایی ڕۆمانەکە بناسێتەوە، لە خاکێک لە شووشە و بەبێ خوێنیشدا هەمان کێشە هەیە، هەرچەندە ناتوانین ناوی بنێین کێشە چونکە ئەمە زیاتر هونەر و تەکنیکی ڕۆمان نووسینە لەلای باریکۆ، بۆیە دەڵێم دەشێت زیاتر ئەوە کێشەی خوێنەر بێت نەک کێشەیەک بێت لە ڕۆمانەکەدا. کاتێک شاتسی شێل لە لاپەڕە (216)دا لە دەمی پرۆفیسۆر "مۆندریان کیلرۆی"ەوە دەبیستێت، کە گۆڵد نیازی گوێزانەوەیەتی بۆ شاری کۆڤەرنیی هەتا لەوێ لە زانکۆیەکی تردا درێژە بە خوێندن بدات. شاتسیی شێل هێشتا هەر ئامادە

نییە باوەڕ بکات، چونکە گۆڵد باسی لەو سەفەرەی نەکردووە بۆ کۆڤەرنیی، بۆیە بە پرۆفیسۆر مۆندریان کیلرۆی دەڵێت: گۆڵد بە ڕاستیی بە تۆی گووتووە، کە ئەو بۆ کۆڤەرنیی دەڕوات، بەڕێز پرۆفیسۆر؟ پرۆفیسۆر مۆندریان کیلرۆی دەڵێ: بەڵێ من بە دڵنیاییەوە ئەوە دەزانم. ئیدی تووڕەبوونی شاتسیی شێل لە گۆڵد لێرەوە دەستپێدەکات، کە خوێنەر دەبێت وریایانە درکی پێبکات و بیبەستێتەوە بە کۆتایی ڕۆمانەکە و چارەنووسی گۆڵدەوە، چونکە چارەنووسی شاتسی شێل ئاشکرایە، کە بەهۆی کارەساتی ئاوتۆمبیلەوە کەم ئەندام دەبێت و هەموو تەمەنی دەبێت لەسەر قەرەوێڵەیەک بە ڕاکشاویی بمێنێتەوە. ڕۆژێک شاتسیی شێل لەگەڵ دکتۆرێکدا بە ئاوتۆمبیل دەڕۆیشتن، دیارە کەمێک ئەلکهولیان خواردبۆوە، یان شتێکیان کێشا بوو بە خێراییەکی زۆر لە (سان فێرناندێز) خۆیان دەکێشن بە پایەی پردێکدا، دکتۆرەکە شۆفێریی دەکرد، کە خێرا لە جێگای خۆیدا دەمرێت، لێ کاتێک شاتسی شێلیان دەرهێنا هێشتا هەناسەی دەدا، دەیگەیەننە خەستەخانە. دواکات لە خەستەخانەدا مایەوە و نەیدەتوانی بجوڵێت، بێجگە لە سەری هیچ ئەندامێکی تری لەشی کاری نەدەکرد، مێشکی ساغ بوو، وەکوو جاران کاری دەکرد. (1. لاپەڕە 296) ڕۆژێک هالێی باوکی گۆڵد سەردانی دەکات، شاتسیی شێل لێیدەپاڕێتەوە، کە یارمەتیی بدات، یارمەتییەکەی شێلیش ئاشکرا و ڕوون بوو، کە چیدی نایەوێت بەوشێوەیە بژیی. لە خەستەخانەیەکی نۆرماڵی ئاوهادا نەدەتوانرا داوا بکات دەرزییەکی لێبدەن و بیکووژن لێ لە خەستەخانەیەکی سەربازییدا ئەو کارە بە ژەنراڵێکی وەک باوکی گۆڵدا بە ئاسانیی دەکرا. باوکی گۆڵد پاش چەند ڕۆژێک داواکەی بەجێدەگەیەنێت و دەیگوێزێتەوە بۆ نەخۆشخانەیەکی سەربازیی. ڕۆژێک دایکی گۆڵد دەچێتە لای بۆ ماڵئاوایی لێکردنی، داوا لە دایکی گۆڵد دەکات، کە کوڕێکی گەنجی بۆ بانگ بکات، ئەویش داواکەی بەجێدەگەیەنێت، کوڕێکی گەنجی جوانی قژ ڕەش، کە ڕووخسارێکی جوانی هەبوو، بە وتەی دایکی گۆڵد شایانی گازلێگرتن بوو، دەهێنێتە ژوورەوە بۆ لای شاتسیی شێل، کوڕەکە ناوی ساموێل بوو. کاتێک کوڕەکە دەچێتە لای، شاتسیی شێل پرسیاری لێدەکات و دەڵێ: ماچم دەکەیت؟ ئەویش ماچی دەکات، لێ ماچێکی ڕاستەقینە وەک هی فیلم بەهیچ شێوەیەک کۆتایی پێنەدەهێنا. بۆ ڕۆژی ئایندە دکتۆرێک هات ئەوەی لەسەری بوو بیکات کردی (1. لاپەڕە297). ئیدی چارەنووسی شاتسیی شێل لە ڕۆمانی شاردا ئاشکرا و ڕوونە ئەو لە خەستەخانەیەکی سەربازییدا دەرزییەکی لێدەدەن و دەمرێت. ئەوەشی پەیوەندیی بە گۆڵدەوە هەیە، بریتییە لە تووڕەبوونی شاتسیی شێل لە گۆڵد و کارتێکردنی شاتسیی شێل لەسەر گۆڵد لەو قسانەیدا، کە بۆ گۆڵدی دەکات لەکاتی تووڕەبوونیدا. شاتسیی شێل لە خۆشەویستیی گۆڵدا تووڕە دەبێت، ئەو پێیوایە کۆڤەرنیی شاری منداڵان نییە بەڵکوو شاری خەڵکی بە تەمەنە، کە تەنانەت بە تەمەنەکانیش لەوێدا لە ژیانی خۆیان دڵنیا نین ئینجا نەخواستە منداڵان. ڕۆژێک شاتسیی شێل بەسەر گۆڵدی ئەو دەم پانزدە ساڵاندا دەتەقێتەوە و دەڵێ: تۆ هەمیشە دەبێت بەرگریی لە خۆت بکەیت، کە لە تیپێکی تۆپی پێدا گەمە نەکەیت،

لەگەڵ گرووپێکی کلتوورییدا گۆرانیی نەڵێیت، بۆ ئاهەنگی دەرچووانی سەریساڵ نەچیت، سەردانی کەنیسە نەکەیت، بۆ هیچ شوێنێک ناچیت، کە بریتیی بێت لە یەکێتیی هەر گرووپێک و کۆبوونەوەیەک، تۆ هیچ شتێک کۆناکەیتەوە، ماچکردنی کچێک لەلای تۆ بێهەستییە، هیچت بۆ ئاوتۆمبیلیش نییە، کاتێک دێت پرسیارت لێدەکەن و دەڵێن: لەبۆ شەیتان چییدەکات لەکاتی بەتاڵییتدا؟ کە بتوانیت وەڵامێکی خراپ بدەیتەوە دەڵێیت: کە تۆ لەگەڵ زەبەلاحێک و لاڵێکدا بە دەوروبەرەکەتدا دەڕۆیت و بنێشت دەنووسێنیت بە کیبۆردی ئاوتۆماتەکانی پارە دەرهێنانەوە (1. لاپەڕە 222). تەماشا دەکەیت ئەلێساندرۆ لە ڕێگای منداڵێکەوە پێماندەڵێت، کە ئەگەر مرۆڤ پێویستی بە پارە بوو دەست بۆ هەموو شتێکی پیس دەبات لەپێناوی پارەدا، لێ ئەوە ڕێژەیەکی کەمن، کە ڕێکەوتێک وەها دەکات، بگەن بە پارەی خۆیان و بەبێئەوەی پێویستیان بەوەبێت بە پیسییدا تێپەڕن، یان هەندێکی تر، کە ڕێکەوتەکەیان وەها دەکات بە پیسییدا تێپەڕن هەتا بگەن بە پارەکانیان، لێ ئامادە نین لەپێناوی پارەدا بەو پیسییەدا تێپەڕن. خاڵێکی تری گرنگ لێرەدا ئەوەیە، کە ئەو خەڵکانەی گوێ بە ڕێگای پیس نادەن بۆ گەیشتن بە پارەکانیان، بەبێ گوێپێدانە دەوروبەر ژینگەی خەڵکانێکی تریش بە خۆیانەوە پیس دەکەن و ئەوانیش یان ئەوەتا وەک ئەوان بە پیسییدا تێدەپەڕن بۆ پارەکانیان یان ئەوەتا وەک خەڵکانێکی تر بەختیان دەیهێنێت و پێویستیان بە لێدانی ژمارەگەلێک نابێت، کە ڕێکەوتێک وەهایکردووە پیسببێت، یان ئەوەتا ئەو بەختەیان نەبووە، لێ ئەو ڕۆژە ئامادە نابن بۆ گەیشتن بە پارەکانیان دەست و پەنجەی خۆیان پیس بکەن. ئەوەی گۆڵد زیاتر دەپێکێت بریتییە لە چیرۆکی ژیانی پێگەیشتنی ڕووبار و دەریا. گێڕانەوەی ئەم چیرۆکە لەکاتی تووڕەبوونی شاتسیی شێلدا بەرانبەر گۆڵد، شوێنێکی فراوان لەسەر ئەقڵییەتی گۆڵد دادەنێت. کاتێک شاتسیی شێل بە تووڕەبوونەوە دەڵێ (1. لاپەڕە 224): خەڵکانێک لەوە ناگەن، کە ڕووبار ئەوەندە زۆری پێدەچێت هەتا دەڕژێتە دەریاوە. پێکگەیشتنێکی ئازادانە بە ویستی خۆی، لەبری ئەوەی ئامانجەکەی ڕێکوڕاست بپێکێت. جێگای باوەڕ نییە، کە هەموو ڕووبارێک، لە هەرکوێیەک هەن پێشئەوەی بگەن بە دەریا ڕێگاکانیان سێ قات درێژکردۆتەوە لەبری ئەوەی ڕێک و ڕاست بڕۆن، بیهێنە پێشچاوی خۆت سێ قات زیاتر وەک لەوەی پێویستیانە. بێگوومان ئامانجی شاتسیی شێلیش لێرەدا ئەوەیە، کە ئەمە سروشتی ژیانە لە بێ هۆییدا نییە، کە ڕووبار پێویست بەوەبکات ڕێگاکانی سێ قات بەسەرئەوەدا درێژبکاتەوە وەک لەوەی، کە ئەگەر ڕێک و ڕاست بڕوات زووتر بە دەریا بگات. دواکات کاتێک گۆڵد پێویستە بچێت بۆ کۆڤەرنیی، بلیت دەبڕێت و بە شەمەندەنەفەر دەکەوێتە ڕێگا بەرەو شاری کۆڤەرنیی، لێ گۆڵد لە کۆڤەرنیی دانابەزێت، بەڵکوو ئەو لە تەوالێتی شەمەندەنەفەرەکەدا سەرقاڵیی بێژەریی بۆکسێنەکەی نێوان پۆرێدا و لاری بوو. گۆڵد دەڕوات بەشێوەی ڕووبارێک دەڕوات، بەوشێوەیەی، کە شاتسیی شێل بۆی باسکرد. دواکات ڕۆمانی شار لە سووپەرمارکێتێکدا کۆتایی دێت، کە پێشتر دوای ئەوەی گۆڵد دەڕوات و شاتسیی شێلیش بێکار دەمێنێتەوە و ناچار هەرجارەی شوێنێکدا

کاردەکات، کە دواهەمیینیان ئەم سووپەرمارکێتەیە، کە ئێستا گۆڵد کاری تێدا دەکات. ئێوارەیەکیان سێ خولەک پێش حەوتی ئێوارە، گۆڵد کاتێک دەیەوێت دەست لە کار هەڵبگرێت چاوێک بەو ژوورەدا دەگێڕێت، کە پێشتر شاتسیی شێل کاری تێداکردووە و هێشتا وێنەکانی بە دەرگای ژوورەکەدا هەڵواسراوە وەک وێنەی واڵت دیسنی، ئێفا براون، کە بێگوومان وێنەی سێهەم دەبێت خودی شاتسیی شێل خۆی بێت، هەرچەندە لە لاپەڕە 329دا ناوی نەهاتووە، لێ خوێنەر دەبێت خۆی درک بەوە بکات، کە وێنەی سێهەم شاتسی شێلە، ئیدی شار کۆتاییەکی ڕوون و ئاشکرای هەیە، کە خوێنەر دەبێت خۆی پێکییەوە بنێت نەک کۆتاییەکی نادیار. کەسایەتییەکانی ناو ڕۆمانەکە هەریەکەیان بە چارەنووسی خۆیان دەگەن بەهەرشێوەیەک بێت، تەنانەت خودی کەسایەتییەکانی ناو فەنتازیای شاتسی شێل و گۆڵدیش بە چارەنووسی خۆیان دەگەن، کە خودی ئەو فەنتازیایانە هەرچەندە لە زۆر شوێندا خوێنەر ماندوو دەکەن، لێ قورساییەکی باشیان بە ڕۆمانەکە داوە چ لە ڕووی ئەدەبیی لە ڕووی فەلسەفیشەوە. یەکێک لە وتەکانی لاری، کە پاڵەوانی فەنتازیای بۆکسێنی گۆڵدە لە کۆتاییدا لە چاوپێکەوتنێکیدا وتەی یەکێک لە پاڵەوانەکانی جیهان لەسەر کێشی مامناوەندییدا دەگێڕێتەوە بە ناوی (بیڵ پێیارسۆن)ەوە، کە دەڵێ: مرۆڤ پێویستە لەبەردەم دژەبەرەکەیدا ترسی هەبێت، دواکات مرۆڤ کاتی ئەوەی نییە، کە لە مردن بترسێت (1 ، لاپەڕە320).

01.05.2007

1_ Alessandro Baricco: City. Von Anja Nattefort
2_ David und Leigh Eddings: Althalus